

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**Методичні рекомендації
щодо забезпечення самостійної роботи студентів
з дисципліни**

**“ПОЛІТИЧНІ КОМУНІКАЦІЇ”
(для бакалаврів)**

МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2010

Підготовлено викладачем кафедри політології *О. С. Чалим*

Затверджено на засіданні кафедри політології (протокол № 9 від 29.05.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Чалий О. С. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Політичні комунікації” (для бакалаврів). – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. – 27 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний план, методичні вказівки до самостійного вивчення дисципліни “Політичні комунікації” та зміст дисципліни, теми рефератів, рекомендації щодо написання реферату та підготовки до семінарів, питання для самоконтролю, а також список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2010
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2010

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Рекомендації з навчальної дисципліни “Політичні комунікації” підготовлено з метою комплексного дослідження та вивчення політичних комунікацій, їх ролі та сили впливу на політичне життя сучасного світу. Аналізу підлягає інформаційно-комунікаційний вимір сучасної соціально-політичної реальності. Комплексне дослідження комунікаційних процесів передбачає системне вивчення їх теоретичних засад, основних форм та методів здійснення політичної комунікації, а також аналіз ролі нових тенденцій і процесів в інформаційно-комунікаційному просторі сучасного світу. Акцентується увага на вивченні комунікативного потенціалу Інтернет у політиці, ролі та значенні інформаційної складової у внутрішній і зовнішній політиці держав, місці та технологіях інформаційних воєн. При аналізі ролі політичних комунікацій у сучасній політиці студентам рекомендується звернути увагу на те, що ефективність і дієвість політичної комунікації обумовлена широким спектром факторів різної природи в їх динамічній взаємодії: культурними, релігійними та економічними параметрами окремих держав і народів, рівнем їх інформаційно-технологічного розвитку та специфікою регуляції правового простору, конкретними цілями та завданнями суб’єктів комунікації, ресурсним забезпеченням і т.д. Врахування якомога більшої кількості таких факторів зумовить адекватність і правильність аналізу та оцінки ролі політичної комунікації в сучасному суспільстві.

Методичні рекомендації до навчального курсу “Політичні комунікації” повинні допомогти студентам здійснювати комплексний аналіз інформаційно-комунікаційних просторів і систем політики у їх взаємодії з економічними, культурними, технологічними і політичними процесами сучасності.

Складені за тематичним принципом методичні рекомендації повинні допомогти студентам засвоїти з кожної теми лекційного заняття сутність питань, що розглядаються, та зацентрувати увагу на важливих визначеннях, процесах і закономірностях.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ПОЛІТИЧНІ КОМУНІКАЦІЇ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
	Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні засади аналізу політичних комунікацій
1	Політичні комунікації: поняття, сутність, основні теорії та функції
2	Інформаційно-комунікаційні поля та системи в просторі політики
	Змістовий модуль II. Масова комунікація в просторі політики
3	Масова інформаційно-комунікаційна політична система
4	Засоби масової інформації в політичній системі суспільства
	Змістовий модуль III. Основні методи та технології організації політичної комунікації
5	Немаркетингові способи організації політичної комунікації
6	Маркетингові способи організації політичної комунікації
	Змістовий модуль IV. Основні форми та напрями інформаційної політики в сучасному світі
7	Державна інформаційна політика
8	Інформаційні кампанії в сучасній політиці. Інформаційні війни
9	Вплив Інтернет на розвиток сучасних політичних систем
Разом годин: 81	

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійного вивчення дисципліни
“ПОЛІТИЧНІ КОМУНІКАЦІЇ”

Програма курсу “Політичні комунікації” містить плани семінарських та практичних занять, що розвивають та закріплюють навички аналізу, оцінки, прогнозування політичної ситуації, політичних відносин та вироблення політичних рішень.

Метою даного навчального курсу є: вивчити та систематизувати науково-теоретичні підходи до поняття “політична комунікація”,

специфіку трансформації змісту та ролі інформаційно-комунікаційного простору сучасного світу політики.

Самостійна робота студентів — це підготовка до участі у семінарах і практичних заняттях, написання контрольних.

Мета: розвиток та закріплення навичок самостійного аналізу комунікаційних процесів у політиці; розуміння ролі та значення інформації у внутрішній і зовнішній політиці; аналіз розвитку інформаційно-комунікаційних процесів в Україні.

Метод: індивідуальне дослідження з наступним корегуючим контролем, колективні обговорення.

Освоєння програми дозволить студентам отримати нові знання стосовно:

- розуміння поняття “політичні комунікації”;
- ролі політичних комунікацій у сучасних політичних системах країн світу;
- змін в інформаційно-комунікаційній взаємодії суб’єктів сучасної внутрішньодержавної та світової політики;
- усвідомлення ролі комунікаційних процесів у сучасному світі;
- усвідомлення особливостей трансформації політичних систем під впливом розвитку засобів передачі інформації;
- розуміння місця людини в сучасному інформаційно-комунікаційному просторі;
- усвідомлення наявності в світі великої кількості протиріч та проблем, що породжуються інтенсивним розвитком інформаційних технологій;
- можливостей новітніх інформаційних технологій в сфері контролю та керування масовою свідомістю;
- розуміння особливостей інформаційно-комунікаційного простору України.

Самостійна робота студента може охоплювати:

- роботу з рекомендованою літературою;
- підготовку доповідей та їх обговорення на семінарах.

ЗМІСТ
дисципліни
“ПОЛІТИЧНІ КОМУНІКАЦІЇ”

Змістовий модуль I. Теоретико-методолгічні засади аналізу політичних комунікацій

Тема 1. Політичні комунікації: поняття, сутність, основні теорії та функції

Інформаційно-комунікаційні процеси в сфері політики. Роль інформації в сучасній політиці. Політична інформація. Основні підходи до інтерпретації інформаційно-комунікаційних процесів у політиці. Сучасні інтерпретації поняття “комунікація”. Поняття та роль соціальної комунікації в суспільній сфері. Комунікація і суспільна свідомість. Підходи до аналізу політичної комунікації. Виникнення та становлення концепції політичної комунікації в контексті еволюції суспільно-політичної думки. Основні теорії та моделі політичної комунікації. Соціологічні теорії комунікації. Семіотичні моделі комунікації. Психологічні моделі комунікації. Іміджеві моделі комунікації. Рівні інформаційно-комунікаційних процесів. Типологія політичних комунікацій.

Семинар 1. Поняття та сутність політичних комунікацій

Питання для обговорення:

- 1) Поняття політичної комунікації.
- 2) Інформаційно-комунікаційні процеси в сучасній політиці.
- 3) Сучасні підходи до розуміння політичної комунікації.
- 4) Типологія та рівні політичних комунікацій.

Семинар 2. Теоретичні засади розуміння політичної комунікації

Питання для обговорення:

- 1) Основні теоретичні моделі політичної комунікації.
- 2) Системно-кібернетична макрорівнева теорія політичної комунікації.
- 3) Мікрорівневі теорії політичної комунікації.

Питання для дискусії:

- 1) Роль інформації та комунікації в сучасній політиці.
- 2) Переваги та недоліки основних теорій і моделей політичної комунікації.
- 3) Чи можна створити єдину інтегративну теорію політичної комунікації?
- 4) Комунікація як передумова ефективності сучасної політики.

Теми рефератів:

- 1) Роль і місце комунікації в просторі політики.
- 2) Вплив інформації на трансформацію політичних процесів в світі.
- 3) Сучасні теоретичні моделі політичної комунікації.
- 4) Порівняльний аналіз основних теорій політичної комунікації.

Література [4; 10–12; 14; 23; 36; 40]

Тема 2. Інформаційно-комунікаційні поля та системи в просторі політики

Сутність та зміст інформаційно-комунікаційних просторів і полів у політиці. Інформаційно-комунікаційні поля. Інформаційно-комунікаційний простір традиційного суспільства. Інформаційно-комунікаційний простір індустріального суспільства. Інформаційно-комунікаційний простір постіндустріального суспільства. Концепція “інформаційного суспільства”. Основні підходи до інтерпретації інформаційного суспільства. Перспективи та загрози становлення інформаційного суспільства. Україна в контексті утвердження і становлення інформаційного суспільства. Форми утвердження медіакратії. Медіакратія в контексті глобалізації. Інформаційно-комунікаційне поле перехідного суспільства на прикладі України. Місце людини в контексті трансформації інформаційно-комунікаційного простору сучасності. Сутність та характерні ознаки інформаційно-комунікаційних систем. Типологія інформаційно-комунікаційних систем. Прикмети сучасної міжнародної інформаційно-комунікаційної системи. Сучасні протиріччя та загрози в міжнародній інформаційно-комунікаційній системі. Державна інформаційно-комунікаційна система та її роль у сучасному світі. Характерні прикмети та особливості державної інформаційно-комунікаційної системи України.

Семинар 1. Інформаційно-комунікаційний простір сучасної політики

Питання для обговорення:

- 1) Поняття та сутність інформаційно-комунікаційних просторів та полів.
- 2) Історичні форми інформаційно-комунікаційних просторів.
- 3) Характерні риси сучасних інформаційно-комунікаційних просторів та полів.
- 4) Інформаційне суспільство: сутність та основні підходи до інтерпретації.
- 5) Людина в сучасному інформаційно-комунікаційному політичному просторі.

Семинар 2. Інформаційно-комунікаційні системи в просторі політики

Питання для обговорення:

- 1) Поняття та сутність інформаційно-комунікаційної системи.
- 2) Типологія інформаційно-комунікаційних систем.
- 3) Міжнародна інформаційно-комунікаційна система: перспективи розвитку та загрози.
- 4) Державна інформаційно-комунікаційна система.

Питання для дискусії:

- 1) Загрози і протиріччя інформаційно-комунікаційного простору індустріального суспільства.
- 2) Соціальна поляризація в епоху постіндустріального суспільства.
- 3) Розвиток людини в контексті становлення та розповсюдження інформаційних і комунікаційних технологій.
- 4) Особливості розвитку і становлення національного інформаційного простору України.

Теми рефератів:

- 1) Медіакратія та демократія в сучасному світі: особливості взаємодії.
- 2) Класове протистояння в постіндустріальному суспільстві.

- 3) Перспективи та протиріччя у функціонуванні міжнародної інформаційно-комунікаційної політичної системи на початку XXI ст.
- 4) Україна в інформаційно-комунікаційному просторі сучасного світу.

Література [1; 9; 10; 14; 17; 23; 30; 40; 55]

Змістовий модуль II. Масова комунікація в просторі політики

Тема 3. Масова інформаційно-комунікаційна політична система

Масові комунікації в сучасному світі. Масова інформаційно-комунікаційна система в просторі політики. Підходи до інтерпретації масової політичної комунікації. Особливості та характерні риси масової інформаційно-комунікаційної системи в XXI ст. Особливості розповсюдження інформації в масовій інформаційно-комунікаційній системі. Структура масової інформаційно-комунікаційної системи. Вплив розвитку технологій маніпулювання масовою свідомістю на глобальні процеси сучасності. Сутність та функції громадської думки. Основні напрямки та способи формування громадської думки. Прикмети масової інформаційно-комунікаційної системи в Україні. Ефективність функціонування та загрози в масовій інформаційно-комунікаційній політичній системі України.

Семінар 1. Масові комунікації в політичній системі

Питання для обговорення:

- 1) Поняття та сутність масових комунікацій.
- 2) Основні теоретичні підходи до розуміння масових політичних комунікацій.
- 3) Роль масової комунікації в сучасній світовій і державній політиці.
- 4) Зміст, функції та основні підходи до пояснення сутності та ролі громадської думки.

Семинар 2. Масова інформаційно-комунікаційна політична система

Питання для обговорення:

- 1) Поняття масової інформаційно-комунікаційної системи.
- 2) Особливі прикмети масової інформаційно-комунікаційної системи.
- 3) Структура масової інформаційно-комунікаційної системи.
- 4) Перспективи та загрози розвитку взаємодії в межах масової інформаційно-комунікаційної системи.

Питання для дискусії:

- 1) Роль масових комунікацій у сучасній політиці.
- 2) Технології маніпулювання масовою свідомістю в сучасному світі.
- 3) Особливості масової інформаційно-комунікаційної системи України.

Теми рефератів:

- 1) Масові комунікації в сучасній політиці.
- 2) Роль і місце громадської думки в політичному житті суспільства.
- 3) Теоретичні підходи до інтерпретації громадської думки.

Література [1; 3; 7; 10; 23; 30; 36; 44–46]

Тема 4. Засоби масової інформації в політичній системі суспільства

Засоби масової інформації в системі масової комунікації. Політика та ЗМІ: основні напрямки взаємодії. Функції ЗМІ в політичній системі суспільства. Структура ЗМІ. Специфіка та підходи до визначення ефективності діяльності ЗМІ в сучасному світі. Специфіка діяльності ЗМІ в глобальному світі. ЗМІ в контексті діяльності політичних партій. Вплив засобів масової комунікації на трансформацію характеру та окремих ознак політичного процесу. Глобальна інформаційна асиметрія: об'єктивний і суб'єктивний виміри. ЗМІ в контексті культурної експансії Заходу. Демократизація і ЗМІ. ЗМІ як інструмент глобальної політики. Вплив ЗМІ на державну політику в Україні. Проблема культурної ідентичності народів у контексті розповсюдження впливу глобальних ЗМІ.

Семінар 1. ЗМІ як центральний елемент масової інформаційно-комунікаційної системи

Питання для обговорення:

- 1) ЗМІ в структурі масової комунікації.
- 2) Основні теоретичні підходи до інтерпретації діяльності ЗМІ.
- 3) Структура та функції сучасних ЗМІ.

Семінар 2. ЗМІ в контексті міжнародної інформаційно-комунікаційної системи

Питання для обговорення:

- 1) Закономірності впливу ЗМІ на міжнародну політику.
- 2) Проблеми та загрози функціонування ЗМІ в сучасному світі.
- 3) ЗМІ як інструмент глобальної експансії країн Заходу.
- 4) ЗМІ в політичній системі України в контексті глобальних трансформацій.

Питання для дискусії:

- 1) Причини та сутність зростання ролі ЗМІ в усіх сферах людської життєдіяльності.
- 2) Вплив засобів масової інформації на “театралізацію” політичного життя суспільства.
- 3) Загрози та перспективи подолання глобальної інформаційної асиметрії.
- 4) Діяльність ЗМІ в контексті забезпечення національної безпеки України.

Теми рефератів:

- 1) Проблеми діяльності ЗМІ в глобальному інформаційному політичному просторі.
- 2) Виникнення і розвиток партійної преси.
- 3) Проблеми та протиріччя в діяльності ЗМІ в Україні.
- 4) Проблеми свободи і відповідальності у функціонуванні ЗМІ в сучасному світі.

Література [1; 3; 11; 14; 15; 17; 22; 28; 34; 36; 40; 44—46]

Змістовий модуль III. Основні методи та технології організації політичної комунікації

Тема 5. Немаркетингові способи організації політичної комунікації

Маркетингові та немаркетингові комунікації в просторі політики. Політична пропаганда. Історія виникнення та розвитку технологій пропаганди. Сутність та характерні ознаки політичної пропаганди. Основні функції політичної пропаганди. Типологія пропаганди. Основні методи пропаганди. Новітні інформаційні технології і пропаганда. Пропаганда в тоталітарному, авторитарному та демократичному режимах. Маніпуляція в структурі пропаганди. Сутність і зміст агітації в політиці. Основні технології та методи агітації. Агітація в сучасному світі. Пропаганда та агітація в контексті розвитку української держави. Основні суб'єкти та характер пропагандистської діяльності в сучасній Україні. Пропаганда як фактор ефективної модернізації українського суспільства. Пропаганда в контексті становлення "інформаційного суспільства". Роль пропаганди в сучасному світовому інформаційно-комунікаційному просторі.

Семінар 1. Немаркетингові способи організації політичної комунікації

Питання для обговорення:

- 1) Маркетингові і немаркетингові комунікації в просторі політики.
- 2) Поняття та сутність політичної пропаганди.
- 3) Функції, типологія та технології політичної пропаганди.
- 4) Сутність і функції агітації.

Семінар 2. Місце та роль пропаганди в сучасному світі

Питання для обговорення:

- 1) Роль пропаганди в сучасному світі.
- 2) Вплив пропаганди на стабільність сучасних політичних систем.
- 3) Вплив інформаційно-комунікаційного розвитку людства на можливості та напрями пропаганди.
- 4) Сучасні технології маніпуляції в структурі пропаганди.

Питання для дискусії:

- 1) Політична пропаганда в епоху глобальних трансформацій.
- 2) Місце та роль пропаганди в сучасних демократичних суспільствах.
- 3) Політична пропаганда як фактор ефективної модернізації політичної системи України.

Теми рефератів:

- 1) Пропагандистські та агітаційні технології в політичному просторі України.
- 2) Пропаганда в сучасній політиці.
- 3) Технології маніпуляції в структурі пропаганди.
- 4) Агітація і пропаганда в сучасному світі.

Література [6; 7; 10; 18; 22; 24; 26; 31; 32; 36; 40; 41]

Тема 6. Маркетингові способи організації політичної комунікації

Маркетингові комунікації в сучасному світі. Сутність політичного ринку. Зв'язок політичного та економічного ринків. Зміст і напрямки створення політичного іміджу. Політичний брендинг. Сутність і характерні ознаки політичного піару. Історія виникнення PR. Паблік рилейшнз в органах державного управління. Особливості розповсюдження технологій PR в Україні. Політична реклама: зміст та характерні ознаки. Структура політичної реклами. Політична реклама в сучасному світі. Історія виникнення та розвитку політичної реклами. Типологія політичної реклами. Специфічні національні ознаки політичної реклами. Особливі ознаки політичної реклами в інформаційному просторі України. Політична реклама в Україні на прикладі парламентських та президентських виборчих кампаній. Сутність інформаційного тероризму. Причини поширення інформаційного тероризму в глобальному світі. Роль та місце інформаційного лобізму в політиці. Поняття, типологія та принципи інформаційного лобізму. Технології маніпуляції в маркетингових формах організації політичної комунікації. Маніпуляція і демократія.

Семинар 1. Маркетингові комунікації в сучасному політичному процесі

Питання для обговорення:

- 1) Виникнення, сутність та зміст політичного ринку.
- 2) Перспективи та загрози поширення маркетингових комунікацій.
- 3) Роль маркетингових комунікацій в демократичних політичних режимах.
- 4) Значення технологій маніпулювання масовою свідомістю в маркетингових способах організації політичної комунікації.

Семинар 2. Окремі способи організації політичної комунікації маркетингового типу

Питання для обговорення:

- 1) Політична реклама: виникнення, сутність, типологія.
- 2) Політичний піар: сутність, зміст, характерні ознаки.
- 3) Причини швидкого поширення технологій реклами та PR в політичній сфері.
- 4) Сутність та зміст інформаційного лобізму.

Питання для дискусії:

- 1) Проблеми та протиріччя у функціонуванні політичного ринку.
- 2) Технології маніпуляції свідомістю в сучасному світі.
- 3) Етичні засади використання технологій реклами та PR в політиці.
- 4) Специфіка політичної реклами в інформаційному просторі України.

Теми рефератів:

- 1) Політичний піар в сучасному світі.
- 2) Сучасна політична реклама.
- 3) Політична реклама в Україні.
- 4) Технології маніпуляції як невід'ємна складова немаркетингових способів організації політичної комунікації.

Література [2; 4; 8; 13; 16; 18; 22; 25; 32; 35; 36; 39; 40; 43]

Змістовий модуль IV. Основні форми та напрями інформаційної політики в сучасному світі

Тема 7. Державна інформаційна політика

Поняття державної інформаційної політики. Сутність та структура державної інформаційної політики. Державна інформаційна політика в глобальному світі. Держава і засоби масової інформації. Моделі відносин держави і ЗМІ в умовах демократії. ЗМІ в тоталітарних та авторитарних політичних режимах. Основні напрямки і способи регулювання взаємовідносин держави і ЗМІ. Особливі ознаки та характер регулювання взаємовідносин держави і ЗМІ в Україні. Технології державної інформаційної політики. Проблеми визначення ефективності державної інформаційної політики. Державна інформаційна політика в Україні. Ефективність державної інформаційної політики України. Проблеми інформаційної безпеки держави в глобальному світі. Основні напрямки реалізації інформаційної безпеки держави. Інформаційна безпека України. Правові, адміністративні, процедурні технології забезпечення інформаційної безпеки.

Семінар 1. Державна інформаційна політика

Питання для обговорення:

- 1) Поняття державної інформаційної політики.
- 2) Структура державної інформаційної політики.
- 3) Проблеми реалізації державної інформаційної політики в глобальному світі.
- 4) Медіаполітика держави.

Семінар 2. Державна інформаційна політика в Україні

Питання для обговорення:

- 1) Українська держава в контексті глобального інформаційно-технічного розвитку.
- 2) Специфіка структури державної інформаційної політики в Україні.
- 3) Медіаполітика в Україні.
- 4) Сучасні проблеми державного захисту інформаційного простору України.

Питання для дискусії:

- 1) Місце держави в сучасній міжнародній інформаційно-комунікаційній системі.
- 2) Проблеми створення та реалізації медіаполітики держави в сучасному світі.
- 3) Проблеми інформаційної безпеки України в світовому інформаційному просторі.

Теми рефератів:

- 1) Роль та місце державної інформаційної політики в епоху глобалізації.
- 2) Інформаційна безпека держави в глобальному світі на початку XXI ст.
- 3) Ефективність державної інформаційної політики в Україні: проблеми та перспективи.

Література [2; 4; 20; 24; 28; 29; 34; 36; 37]

Тема 8. Інформаційні кампанії в сучасній політиці. Інформаційні війни

Поняття інформаційної кампанії. Сутність інформаційної кампанії в просторі політики. Основні елементи інформаційної кампанії. Підходи до типології інформаційних кампаній. Проблеми моделювання політичних інформаційних кампаній. Інформаційні кампанії в політичному житті України. Інформаційні кампанії в Україні у парламентських та президентських виборчих кампаніях. Сутність та зміст інформаційних воєн. Підходи до інтерпретації інформаційної війни. Інформаційні війни в історії людства. Типологія інформаційних воєн. Основні принципи ведення інформаційної війни. Інформаційні війни в інституційному вимірі. Роль інформаційних воєн у внутрішній та зовнішній політиці держав. Інформаційна війна в контексті глобалізації.

Семинар 1. Інформаційні кампанії в сучасній політиці

Питання для обговорення:

- 1) Поняття та сутність інформаційної кампанії.
- 2) Типологія та основні етапи інформаційних кампаній.
- 3) Інформаційні кампанії в інформаційно-комунікаційному просторі України.

Семінар 2. Зміст та сутність інформаційної війни

Питання для обговорення:

- 1) Поняття та основні підходи до розуміння інформаційної війни.
- 2) Основні принципи та закономірності ведення інформаційних воєн.
- 3) Інформаційна війна в геополітичному вимірі.
- 4) Деструктивний потенціал інформаційної війни (на прикладі війни в Югославії, 1999 р.).

Питання для дискусії:

- 1) Роль інформаційних кампаній у міжнародній політиці.
- 2) Інформаційні кампанії в просторі політики України.
- 3) Характер та зміст інформаційних воєн у сучасному світі.

Теми рефератів:

- 1) Місце та значення інформаційних кампаній у сучасній політиці.
- 2) Інформаційна війна і сучасна геополітика.
- 3) Інформаційні кампанії та війни в політичному просторі України.

Література [15; 18; 24; 32–34; 36; 38; 42]

Тема 9. Вплив Інтернет на розвиток сучасних політичних систем

Інтернет в сучасному світі. Виникнення та розвиток Інтернет. Вплив ВПК на розвиток Інтернет. Інтернет у сучасній політиці. Трансформація політичного процесу під впливом Інтернет. Інтернет в контексті поширення демократії в світі. Вплив Інтернет на виборчий процес. Концепція “електронного уряду”. “Електронна демократія”. Особливості використання інтернет-технологій в Україні. Проблеми та перспективи впровадження механізмів “електронної демократії” та “електронного уряду” в Україні. Вплив Інтернет на процеси глобальної політичної, економічної та культурної трансформації в світі.

Семінар 1. Комунікаційний потенціал Інтернет у політиці

Питання для обговорення:

- 1) Причини виникнення та розвитку Інтернет.
- 2) Вплив Інтернет на політичні процеси та інститути.

3) Концепції “електронного уряду” та “електронної демократії”.

Семинар 2. Вплив Інтернет на глобальні процеси сучасності

Питання для обговорення:

- 1) Інтернет у геополітичному вимірі.
- 2) Людина в контексті розвитку та поширення Інтернет у світі.
- 3) Поширення Інтернет: перспективи та загрози для людства.

Питання для дискусії:

- 1) Роль і можливості Інтернет у політичному житті сучасного суспільства.
- 2) Специфіка взаємодії Інтернет і глобальних трансформаційних процесів сучасності.
- 3) Перспективи створення та розвитку механізмів і форм “електронного уряду” в Україні.

Теми рефератів:

- 1) Перспективи та загрози розвитку концепції “електронного уряду”.
- 2) Концепція “електронної демократії”.
- 3) Політичні партії та Інтернет.
- 4) Інтернет-технології в політичному просторі сучасної України.

Література [4; 7; 14; 24; 36; 46]

Форми контролю:

- Поточний контроль – присутність на лекціях та участь у семінарських заняттях.
- Підсумковий контроль – залік.

Поточний контроль – оцінки виставляються за 5-ти бальною системою, підсумковий контроль – зараховано або не зараховано.

Рекомендації щодо написання реферату

Написання реферату є частиною вивчення курсу “Політичні комунікації”. Мета – систематизація, закріплення та розширення знань, отриманих з навчальної дисципліни.

При цьому важливо визначити основні напрями проведених досліджень, зробити критичний аналіз.

Фактичний та статистичний матеріал повинен бути професійно оброблений та максимально актуалізований.

Студент може обрати будь-яку тему із запропонованого переліку, який є орієнтовним. Конкретну тему необхідно узгодити з викладачем. Обсяг реферату – до 20 сторінок друкованого тексту.

Рекомендації щодо підготовки та участі у семінарських заняттях

Семінар є важливою частиною самостійної роботи студента у вивченні курсу “Політичні комунікації”.

Завдяки семінару вирішуються важливі завдання пізнавального та виховного характеру, формується світогляд студента, розвиваються методологічні та практичні навички, необхідні для формування кваліфікованих спеціалістів.

При підготовці до семінарських занять студент повинен ознайомлюватися із першоджерелами та іншою тематичною літературою; регулярно самостійно готувати тематичні доповіді та виступи; намагатися самостійно та творчо осмислювати наявну інформацію, критично її оцінювати; готувати себе до гострої та розгорнутої дискусії із проблемних питань; за необхідності проводити консультації із викладачем.

Під час семінару студент має активно брати участь у дискусії; намагатися відстоювати свою позицію; критично сприймати та оцінювати доповіді та виступи колег; чітко й точно формулювати та висловлювати свою точку зору.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Політична комунікація: поняття та сутність.
2. Визначити роль комунікації в сфері політики.
3. Типологія політичних комунікацій.
4. Роль інформації в функціонуванні політичної системи.
5. Соціальний та інформаційний підходи до аналізу комунікацій.
6. Проаналізувати основні теорії політичної комунікації.
7. Основні моделі політичної комунікації (Г. Лассуелл, Дж. Гербнер, К. Шеннон, У. Шрамм, М. Дефлер).
8. Теорія “магічної кулі”.
9. Рівні інформаційно-комунікаційних процесів за Дж.Томсоном.
10. Інформаційно-комунікаційні простори та поля.
11. Інформаційно-комунікаційний політичний простір традиційного суспільства.

12. Інформаційно-комунікаційний простір індустріального суспільства.
13. Інформаційно-комунікаційний простір постіндустріального суспільства.
14. Основні загрози та перспективи становлення медіакратії.
15. Сутність ідеї “інформаційного суспільства”.
16. Поняття та сутність медіакратії.
17. Інформаційне суспільство і демократія.
18. Основні підходи до інтерпретації сутності інформаційного суспільства.
19. Інформаційно-комунікаційна система.
20. Типологія інформаційно-комунікаційних систем.
21. Сучасна міжнародна інформаційно-комунікаційна система.
22. Глобальна інформаційна асиметрія: загрози та виклики для людства.
23. Вплив міжнародної інформаційно-комунікаційної системи на інформаційний простір України.
24. Поняття масової інформаційно-комунікаційної політичної системи.
25. Структура масової інформаційно-комунікаційної системи (МІКС).
26. Характерні ознаки масової інформаційно-комунікаційної системи.
27. Особливості поширення інформації в межах МІКС.
28. Роль ЗМІ в політичній системі суспільства.
29. Основні політичні функції ЗМІ.
30. ЗМІ в тоталітарному, авторитарному та демократичному режимах.
31. Структура ЗМІ.
32. Характер впливу ЗМІ на трансформацію політичного процесу.
33. Ефективність ЗМІ. Історичний розвиток теорій.
34. Роль ЗМІ в політичній системі України.
35. Розвиток партійної преси в Україні.
36. Проблеми соціальної відповідальності преси в сучасному світі.
37. Морально-етичні засади відносин ЗМІ із владними структурами та політичними партіями.
38. Роль громадської думки в сучасному політичному процесі.
39. Структура та функції громадської думки в сфері політики.

40. Сутність та особливі прикмети немаркетингових форм організації політичної комунікації.
41. Політична пропаганда: поняття та сутність.
42. Функції та типологія пропаганди.
43. “Чорна” пропаганда в сучасній політиці.
44. Маніпуляція в структурі пропаганди.
45. Поняття та сутність маніпулятивного впливу.
46. Сутність та зміст агітації.
47. Пропаганда й агітація в індустріальному та постіндустріальному світі.
48. Маркетингові форми організації політичної комунікації.
49. Сутність та зміст політичного іміджу.
50. Політична реклама: поняття та сутність.
51. Виникнення та розвиток політичної реклами.
52. Національні особливості застосування політичної реклами.
53. Типологія політичної реклами.
54. Роль політичної реклами в сучасному світі.
55. Політична реклама в політичному просторі України.
56. Паблік рилейшнз у політиці.
57. Поняття та сутність політичного піару.
58. Особливі ознаки політичного піару.
59. Особливості урядового паблік рилейшнз.
60. Маніпулятивні технології в структурі маркетингових форм організації політичної комунікації.
61. Демократія і маніпуляція.
62. Інформаційний лобізм.
63. Особливі прикмети інформаційного лобізму.
64. Типи та методи інформаційного лобізму.
65. Інформаційний тероризм.
66. Держава в контексті інформаційно-комунікаційних трансформацій.
67. Поняття державної інформаційної політики.
68. Сутність державної інформаційної політики.
69. Структура державної інформаційної політики.
70. Медіаполітика держави в тоталітарних, авторитарних і демократичних режимах.
71. Роль державної інформаційної політики в епоху глобалізації.
72. Державна інформаційна політика в Україні.
73. Специфіка взаємодії держави зі ЗМІ.

74. Поняття інформаційної кампанії.
75. Сутність і зміст інформаційної кампанії.
76. Етапи інформаційної кампанії.
77. Типологія інформаційних кампаній.
78. Особливості інформаційних кампаній у політичному просторі України.
79. Поняття та сутність інформаційної війни.
80. Типи та форми інформаційних воєн.
81. Інформаційні війни в контексті глобалізації.
82. Україна в контексті інформаційних воєн.
83. Виникнення Інтернет, його комунікативний потенціал.
84. Роль Інтернет у політиці.
85. “Електронний уряд”.
86. “Електронна демократія”.
87. Перспективи створення та розвитку механізмів і форм “електронного уряду” в Україні.
88. Інформаційні технології та демократія.
89. Людина в контексті інформаційно-комунікаційного розвитку.
90. Вплив інформації на розвиток сучасних геополітичних процесів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Бакулев Г. П.* Массовая коммуникация. Западные теории и концепции: Учеб. пособие — М.: Аспект-Пресс, 2005. — 176с.
2. *Басалюков В. В., Бебик В. М, Куніцин С. В. та ін.* PR у державних організаціях: Матеріали наук.-практ. семінару, 13 груд. 2002 р. / Рада міністрів Автономної республіки Крим; Міжрегіон. акад. упр. персоналом / За ред. В. М. Бебика, С. В. Куніцина. — К.: МАУП, 2003. — 55 с.
3. *Бебик В. М., Сидоренко О. І.* Засоби масової інформації посткомуністичної України / Міжрегіон. акад. упр. персоналом; Дослідн. центр історії україн. преси. — К., 1996.
4. *Бебик В. М.* Інформаційно-комунікаційний менеджмент у глобальному суспільстві: психологія, технології, техніка паблік рилейшнз. — К.: МАУП, 2005. — 440 с.
5. *Бебик В. М.* Менеджмент виборчої кампанії: ресурси, технології, маркетинг: Навч.-метод. посіб. — К.: МАУП, 2001. — 214 с.

6. *Белянин В. П.* Психоллингвистика: Учебник. – 2-е изд. – М., 2004. – 232 с.
7. *Березин В. М.* Массовая коммуникация: сущность, каналы, действия. – М.: РИП-холдинг, 2003. – 173 с.
8. *Бернет Джон, Мориарти Сандра.* Маркетинговые коммуникации. Интегрированный подход / Пер. с англ. Н. Габенов, В. Кузин. – СПб.: Питер, 2001. – 860 с.
9. *Бодрияр Жан.* Симулякри та симулція. – К.: Основи, 2004. – 230 с.
10. *Василик М. А., Вершинин М. С., Павлов В. А., Барабанова Н. Р., Бондарев А. К.* Основы теории коммуникации: Учебник / Под ред. М. А. Василик. – М.: Гардарики, 2003. – 615с.
11. *Всемирный доклад ЮНЕСКО по коммуникации и информации, 1999-2000 гг.* / Пер. Г. Н. Вачнадзе, Ю. Б. Кашлев. – Париж : ЮНЕСКО, 2000. – 172 с.
12. *Гильдебранд Дитрих фон.* Метафизика коммуникации. Исследование сущности и ценности общественных отношений / Пер. с нем. А. И. Смирнов. – СПб.: Алетейя, 2000. – 373 с.
13. *Голубкова Е. Н.* Маркетинговые коммуникации. – М., 2000.
14. *Грачев М. Н.* Политическая коммуникация: теоретические концепции, модели, векторы развития: Монография. – М.: Прометей, 2004. – 328 с.
15. *Делягин М. Г.* Мировой кризис: Общая теория глобализации: Курс лекций. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: ИНФРА-М, 2003. – 768 с.
16. *Дмитриев А. В., Латынов В. В., Хлопьев А. Т.* Неформальная политическая коммуникация. – М.: РОССПЭН, 1996. – 197 с.
17. *Донец П. Н.* Основы общей теории межкультурной коммуникации: научный статус, понятийный аппарат, языковой и неязыковой аспекты, вопросы этики и дидактики. – Харьков: Штрих, 2001. – 384 с.
18. *Доценко Е. П.* Психология манипуляции: феномены, механизмы и защита. – М., 1997.
19. *Егорова-Гантман Е., Плешаков К.* Политическая реклама / Науч. ред. А. А. Бирюков. – М.: Центр полит. консультирования “Никколо М”, 1999. – 237с.
20. *Информационная технология и информационная политика:* Науч.-информ. исслед. / Ин-т науч. информации по обществен. наукам РАН. – М., 1994. – 208 с.

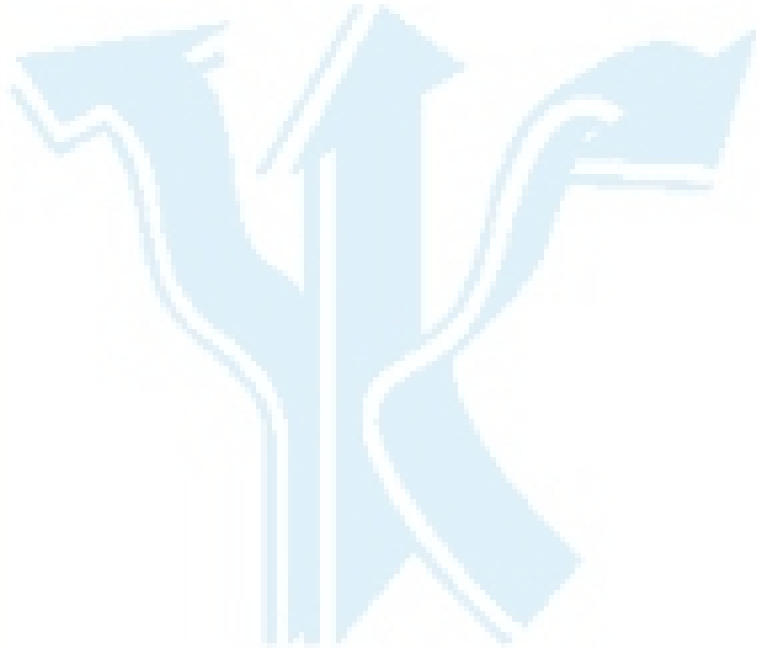
21. *Кара-Мурза С. Г.* Краткий курс манипуляции сознанием. — М.: Эксмо, 2003. — 444 с.
22. *Кара-Мурза С. Г.* Манипуляция сознанием: Учеб. пособие. — К.: Оріяни, 2003. — 500 с.
23. *Кашкин В. Б.* Введение в теорию коммуникации: Учеб. пособие — Воронеж, 2000. — 175 с.
24. *Киви Берт.* Гигабайты власти. Информационные технологии между свободой и тоталитаризмом. — М., 2004. — 352 с.
25. *Королько В. Г.* Основы публичных речей. — М.: Рефл-бук; К.: Ваклер, 2001. — 528 с.
26. *Леонтьева Л. Є.* Пропаганда як інформаційно-психологічний складник політичних процесів / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. — К., 2004. — 298 с.
27. *Лисица Н. М.* Маркетинговые коммуникации в международном бизнесе: Учеб. пособие / Харьков. гос. эконом. ун-т. — Харьков, 2001. — 107 с.
28. *Макаренко Є. А.* Європейська інформаційна політика / Наук. ред.: Л. В. Губерський, Г. Г. Почепцов. — К.: НВЦ “Наша культура і наука”, 2000. — 368 с.
29. *Манойло А. В., Петренко А. И., Фролов Д. Б.* Государственная информац. политика в условиях информац.-психолог. войны. — 2-е изд., стер. — М.: Горячая линия-Телеком, 2007. — 542 с.
30. *Науменко Т. В.* Массовая коммуникация: теоретико-методологический анализ. — М.: Перспектива, 2003. — 252с.
31. *Ольшанский Д. В.* Основы политической психологии. — Екатеринбург: Деловая книга, 2001. — 496 с.
32. *Панарин И. Н.* Информационная война и выборы. — М., 2003. — 411 с.
33. *Панарин И. Н.* Информационная война и геополитика. — М.: Поколение, 2006. — 553 с.
34. *Панарин И. Н.* Информационная война, PR и мировая политика: Учеб. пособие. — М.: Горячая линия-Телеком, 2006. — 352 с.
35. *Подгурецки Юзеф.* Социальная коммуникация. — М.: Гелиос АРВ, 2004. — 158 с.
36. *Политические коммуникации:* Учеб. пособие / Под ред. А. И. Соловьева. — М.: Аспект Пресс, 2004. — 332 с.
37. *Почепцов Г. Г.* Информационно-политические технологии. — М.: Центр, 2003. — 381 с.

38. *Почепцов Г. Г.* Информационные войны / Отв. ред. С. Л. Удовик. — М.: Рефл-бук, 2000. — 576 с.
39. *Почепцов Г. Г.* Паблік рилейшнз для професіоналов. — М.: Рефл-бук, 1999. — 624 с.
40. *Почепцов Г. Г.* Теория коммуникации — М.: Рефл-бук; К.: Ваклер, 2001. — 656 с.
41. *Почепцов Г. Г.* Пропаганда и контрпропаганда. — М.: Центр, 2004. — 253 с.
42. *Расторгуев С. П.* Философия информационной войны / РАО; Москов. психол.-соц. ин-т. — М., 2003. — 495 с.
43. *Слісаренко І. Ю.* Паблік рилейшнз у системі комунікації та управління. — К.: МАУП, 2001.
44. *Средства массовой коммуникации и социальные проблемы: Хрестоматия* / Сост. И. Г. Ясавеев. — Казань, 2000. — 223 с.
45. *Чічановський А. А., Шкляр В. І.* Політика, преса, влада. — К., 1995.
46. *Чічановський А. А., Шкляр В. І.* Світ інформації: особистість, суспільство, держава. — К., 1995.

Додаткова

47. *Авдеев Р. Ф.* Философия информационной цивилизации. — М.: Владос, 1994.
48. *Бжезинский З.* Великая шахматная доска: Господство Америки и его геостратегические императивы. — М.: Междунар. отношения, 1998.
48. *Белл Д.* Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования. — М.: Академия, 1999.
49. *Блэк С.* Введение в паблік рилейшнз / Пер. с англ. В. Г. Днепровский, И. А. Черничкина. — Ростов н/Д: Феникс, 1998. — 320 с.
50. *Валлерстайн И.* Конец знакомого мира: Социология XXI века / Центр исслед. постиндустр. об-ва / В. Л. Иноземцев. — М.: Логос, 2003. — 355 с.
51. *Иноземцев В. Л.* За пределами экономического общества. Постиндустриальные теории и постэкономические тенденции в современном мире. — М.: Academia, 1998. — 640 с.
52. *Иноземцев В. Л.* Современное постиндустриальное общество: природа, противоречия, перспективы: Учеб. пособие. — М.: Логос, 2000. — 304 с.

53. *Торфлер Елвін*. Нова парадигма влади: знання, багатство й сила / Пер. з англ. Н. Бордукова. — Харків: Акта, 2003. — 688 с.
54. *Торфлер Елвін*. Третя Хвиля / Пер. з англ. А. Євса. — К.: Всесвіт, 2000. — 475 с.
55. *Уэбстер Ф.* Теории информационного общества. — М.: Аспект Пресс, 2004. — 400 с.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни “Політичні комунікації”	4
Методичні вказівки до самостійного вивчення дисципліни “Політичні комунікації”	4
Зміст дисципліни “Політичні комунікації”	6
Питання для самоконтролю.....	19
Список літератури.....	22

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *О. М. Коваленко*
Комп’ютерне верстання *І. О. Музика*

Зам. № ВКЦ-4259

Формат 60×84/₁₆. Папір офсетний.
Друк ротатійний трафаретний. Наклад 30 пр.
Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП
ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX
*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*